

12.12.16

Christian 3.s danske Bibel på nettet

Projektbeskrivelse

I anledning af Reformationsjubilæet i 2017 planlægger Det Danske Sprog- og Litteraturselskab (DSL) at udgive Christian 3.s danske Bibel på nettet ledsaget af indledning, ordforklaringer og faksimiler af originalen.

Det samlede budget er på 606.500 kr., og heraf har DSL søgt og modtaget 125.000 kr. fra Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond.

Uddybende formålsbeskrivelse

Centralt i Reformationen står Martin Luthers opgør med den katolske kirkes mange efterbibelske traditioner, ikke mindst gejstlighedens position som formidler mellem Gud og den troende. Opgøret betød, at Bibelen blev vigtigere for hver eneste kristen end nogensinde før. Luther oversatte selv først Det nye Testamente, siden hele Bibelen flere gange (1534-1545). Danmark var et af de første lande, der fik en komplet oversættelse af Det nye Testamente (1524). Også oversættelsen af hele Bibelen til dansk kom ret hurtigt efter Luthers, nemlig i 1550. Christian 3.s danske Bibel, som storværket kaldes, er og bliver en af de største bedrifter i det danske sprogs historie. Den fastlagde normen for det danske skriftsprog for lang tid og har fået varig betydning ikke alene kirkeligt, men også for det dansk, vi taler den dag i dag. Mange udtryk bruger vi stadig, som de blev formuleret i Christian 3.s danske Bibel, for eksempel »Du skal elske din næste som dig selv«, »Man tænder ikke et lys og sætter det under en skæppe«, »Øje for øje; tand for tand«, »Hvert træ kendes på sin egen frugt«.

I anledning af det forestående Reformationsjubilæum ønsker Det Danske Sprog- og Litteraturselskab at udgive Christian 3.s Bibel på nettet, så den kan blive kendt af et stort og bredt publikum. For at formidle den gamle tekst på én gang lødigt og fængende bliver den forsynet med en indledning, der dels placerer den i dens historiske, religiøse og kulturelle sammenhæng, dels opridses dens betydning for senere tider. Nok så vigtigt: Udgaven bliver forsynet med løbende ordforklaringer, som læseren kan se ved at klikke på det ord, han/hun ikke forstår. Noter og indledning bliver udarbejdet af dr. phil. Marita Akhøj Nielsen, der netop har forfattet en lille bog om Reformationen og sproget: *Hvorfor taler vi dansk?* (Eksistensen, 2016).

Også boghistorisk er Christian 3.s Bibel et prægtigt værk. Over for hele Europa skulle den nye store Bibel vise, at Danmark-Norge var en førende magt i det lutherske Nordeuropa. Den kom til at koste det samme som en god ko, så den blev ikke hvermandseje. Det var en kirkebibel, som skulle ligge i hver eneste kirke i den danske konges rige, lænket til degnens stol, så ingen kunne løbe med det trykte Guds ord. For at formidle indtrykket af originalens pragt bliver den moderne udgave på nettet ledsaget af digitale faksimilebilleder af den oprindelige udgave, som allerede findes på nettet.

Arbejdsprocessen vil forløbe i flere faser: Teksten indtastes i Kina via universitetet i Trier, som har et mangeårigt samarbejde med et kinesisk indtastningsbureau. Derefter vil Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs erfarne IT-folk viderebehandle og opmærke den elektroniske tekst, og sideløbende hermed vil Akhøj Nielsen, der er ekspert i ældre dansk, udarbejde ordforklaringerne.

Det er Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs ønske at gøre Christian 3.s danske Bibel til hvermandseje. Projektet kommer til at koste noget mere end en god ko, men for brugerne af udgaven på internettet bliver den gratis.

Vi håber, at Kirkeudvalget finder projektet interessant, og vi vil være meget taknemmelige, hvis det skulle være muligt at støtte det økonomisk. Hvis udvalget ønsker uddybende oplysninger, står jeg naturligvis til disposition.

Med venlig hilsen

Karen Skovgaard-Petersen
Direktør, dr. philos.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab
Christians Brygge 1
1219 København K
Tlf.: 50 77 74 51 (kontor) - 29 62 46 95 (mobil)

Curriculum vitæ for Marita Akhøj Nielsen

Født 20/8 1951

Nuværende ansættelse

Ledende redaktør ved Gammeldansk Ordbog, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab (DSL)
Leder af projektet "Middelalderens danske sprog og litteratur formidlet til nutiden" (DSL, finansieret af VELUX-fonden og DSL)

Uddannelse og tidligere ansættelser

1970 Klassisk-sproglig studentereksamen fra Aurehøj Statsgymnasium
1970-71 Elev på Lycée Camille Saint-Saëns i Rouen
1972-76 Alumne på Elers Kollegium
1976 Teologisk kandidateksamen, Københavns Universitet (KU)
1977 Hovedfagseksamen i kristendomskundskab, KU
1978 Bifagseksamen i dansk/1. del af nordisk filologi, KU
1978 Pædagogikum
1978-91 Ansættelse som adjunkt ved Greve Gymnasium med fagene religion og dansk
1990 Hovedfagseksamen i nordisk filologi, KU
1991 Ansættelse i DSL som redaktør ved Gammeldansk Ordbog
1993 Ph.d. på afhandlingen »Syntaktiske studier i dansk episk digtning o. 1600«
2004 Dr.phil. på afhandlingen *Anders Sørensen Vedels filologiske arbejder*
2006-08 Studieleder ved linjestudiet dansk sprog under Folkeuniversitetet i København
2012-15 Leder af projektet "Barokkens opdyrkning af det danske sprog", som bl.a. omfattede udgaven af Matthias Moths Ordbog på nettet (DSL, finansieret af Carlsbergfondet)

Andre faglige hverv

1988- Medlem af styrelsen for Universitets-Jubilæets danske Samfund (UJDS)
1989 Indvalgt i DSL
1991- Tilsynsopgaver for UJDS og DSL
1994-2008 Kasserer for UJDS
1997- Medlem af redaktionskomitéen for *Arkiv för nordisk filologi*
1998-2008 Sekretær for UJDS
2005 Indvalgt i Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
2006- Medlem af Advisory Board for det elektroniske tidsskrift *Renæssanceforum*
2008- Formand for UJDS
2008- Redaktør for Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab og medlem af præsidiet

2013- Efor for Elers Kollegium

Fast fagfællebedømmer for tidsskrifterne *Danske Studier*, *Arkiv för nordisk filologi* og *Renaissanceforum*, desuden enkeltopgaver for andre tidsskrifter.

Medlem af en række bedømmelsesudvalg ved KU, Aarhus Universitet og Roskilde Universitet,

Faglig konsulent for Riksbankens Jubileumsfond (Stockholm).

Medarbejder ved Dansk Sproghistorie 2006-17 (DSL).

Medarbejder ved Dansk Editions historie 2009-16 (KU).